

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: BB-28Sa/1/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6023200049
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Zdráhalová Rúfusová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2023:6023200049.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici, pred sudkyňou JUDr. Silviou Zdráhalovou Rúfusovou, v právnej veci žalobkyne: A. B. C., nar. XX.X.XXXX, bytom D. A., XXX XX E., proti žalovanému: Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny, odbor pomoci v hmotnej núdzi a štátnych sociálnych dávok, so sídlom Špitálska 8, 812 67 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2022/10382-0007 Pf zo dňa 06.12.2022, takto

rozhodol:

I. Súd rozhodnutie žalovaného Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2022/10382-0007 Pf zo dňa 06.decembra 2022, ako aj rozhodnutie orgánu verejnej správy 1. stupňa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec č. LC4/OHN_NVAŠSD/SOC/2022/31461 zo dňa 12. októbra 2022 z r u š u j e a vec vracia orgánu verejnej správy 1. stupňa na ďalšie konanie.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania v rozsahu 100%, v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia o výške trov konania, ktoré bude vydané po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Administratívne konanie

1. Žalobkyňa požiadala žiadosťou doručenu 27.01.2020 o pomoc v hmotnej núdzi. Následne bolo vykonané šetrenie v rodinnom prostredí, o čom bol vyhotovený záznam spísaný 10.02.2020. Žalobkyni bola následne vyplácaná pomoc v hmotnej núdzi podľa zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“) vo výške 66,30 eur od 01.01.2020.

2. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec rozhodnutím č. LC4/OHN_NVAŠSD/SOC/2020/41659-4 zo dňa 17.07.2020 rozhodol podľa § 25 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi a podľa zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o životnom minime“) tak, že žalobkyni sa znižuje pomoc v hmotnej núdzi na sumu 66,30 eur mesačne od 01.07.2020.

3. Výzvou zo dňa 28.09.2020 úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vyzval žalobkyňu v zmysle § 28 ods. 2 písmeno b) zákona o pomoci v hmotnej núdzi, aby sa v lehote ôsmich dní od doručenia výzvy dostavila na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec a aby okrem iných dokladov, ktoré môžu mať vplyv na poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi/osobitného príspevku, priniesla so sebou potvrdenie o príjme pre spoločne posudzovanú osobu - matku B. F. C. za mesiace 08/2020 až 09/2020 na predložennom tlačive a pracovnú zmluvu. Zároveň bola žalobkyňa poučená, že v prípade, ak sa nedostaví a dokladmi

nepreukáže splnenie podmienok, úrad rozhodne o zastavení poskytovania pomoci v hmotnej núdzi/osobitného príspevku.

4. Na uvedenú výzvu žalobkyňa zareagovala a dňa 05.10.2020 doručila odpoveď zo dňa 05.10.2020.

5. Následne úrad práce, sociálnych vecí a rodiny rozhodnutím č. LC4/OHN_NVAŠSD/SOC/2020/41659-9 zo dňa 13.10.2020 rozhodol, že podľa § 25 ods. 4 zákona o pomoci v hmotnej núdzi a podľa zákona o životnom minime zastavuje žalobkyni poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi v sume 66,30 eur mesačne od 01.09.2020. V odôvodnení rozhodnutia úrad práce, sociálnych vecí a rodiny uviedol, že žalobkyni bolo podľa § 25 ods. 4 zákona o hmotnej núdzi zastavené vyplácanie pomoci, pretože nevyhovela výzve úradu podľa § 28 ods. 2 písm. b) zákona o pomoci v hmotnej núdzi, a teda nepreukázala v určenej lehote skutočnosť rozhodujúcu na poskytovanie pomoci. Proti uvedenému rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie, o ktorom rozhodlo Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor pomoci v hmotnej núdzi a štátnych sociálnych dávok (žalovaný) rozhodnutím č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2020/1269-0003 Sp zo dňa 13.11.2020 tak, že odvolaniu žalobkyne vyhovel a prvostupňové rozhodnutie zo dňa 13.10.2020 zrušilo. Žalovaný v odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žalobkyni bola dňa 28.09.2020 zaslaná výzva na predloženie potvrdenia o výške príjmu zo závislej činnosti za matku žalobkyne a taktiež pracovnú zmluvu. Výzvu si žalobkyňa prevzala 02.10.2020 do vlastných rúk a v stanovenej lehote na výzvu nereagovala a požadovaný doklad úradu nepredložila. Žalovaný poukázal na to, že v zmysle § 18 ods. 2 nariadenia Vlády SR č. 102/2020 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19, lehoty na preukázanie rozhodujúcich skutočností na trvanie nároku v čase účinnosti tohto nariadenia do skončenia krízovej situácie neplynú, preto má občan možnosť zmeškaný úkon v zmysle výzvy úradu vykonať aj po skončení krízovej situácie. Podľa žalovaného nie je možné v nadväznosti na márne uplynutie lehoty stanovenej úradom vo výzve rozhodnúť v zmysle § 25 ods. 4 zákona o pomoci v hmotnej núdzi o zastavení poskytovania pomoci v hmotnej núdzi. Podľa žalovaného preto ani nenastala zmena skutočností rozhodujúcich na poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi a došlo k zrušeniu prvostupňového rozhodnutia.

6. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec následne rozhodnutím č. LC4/OHN_NVAŠSD/SOC/2021/35885-15 zo dňa 26.01.2021 rozhodol tak, že podľa § 24 ods. 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi sa žalobkyni mení forma poskytovanej pomoci na preddavok na pomoc v hmotnej núdzi mesačne od 01.09.2020 v sume 66,30 eur. Úrad práce poukázal na rozhodnutie žalovaného zo dňa 13.11.2020, ktorým bolo vyhovené odvolaniu žalobkyne podanému proti rozhodnutiu o pozastavení vyplácania pomoci v hmotnej núdzi. Ďalej poukázal na ustanovenie § 19 nariadenia Vlády SR č. 102/2020 Z. z., v zmysle ktorého ak sa po skončení krízovej situácie preukáže, že neboli splnené podmienky nároku na dávku podľa odseku 1, poberateľ dávky je povinný vrátiť poskytnutý preddavok a v prípade, ak dávka podľa odseku 1 patrila v nižšej sume, ako bol poskytnutý preddavok, poberateľ dávky je povinný vrátiť časť poskytnutého preddavku. Ďalej poukázal úrad na § 24 ods. 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi s tým, že po ukončení konania podľa odseku 1 písm. a) rozhodne o pomoci v hmotnej núdzi a rozhodne o doplatení pomoci v hmotnej núdzi alebo o jej vrátení.

7. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec rozhodnutím č. LC4/OHN_NVAŠSD/SOC/2021/35885-18 zo dňa 01.10.2021 rozhodol podľa § 24 ods. 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi tak, že ukončuje poskytovanie preddavku na pomoc v hmotnej núdzi žalobkyni a od 01.09.2021 sa pomoc v hmotnej núdzi poskytuje mesačne v sume 67,80 eur. V odôvodnení rozhodnutia úrad práce sociálnych vecí a rodiny uviedol, že žalobkyni sa pomoc v hmotnej núdzi vyplácala preddavkovo od 01.09.2020 vzhľadom na to, že v zmysle § 18 ods. 2 nariadenia Vlády SR č. 102/2020 Z. z. lehoty na preukázanie rozhodujúcich skutočností na trvanie nároku v čase účinnosti tohto nariadenia do skončenia krízovej situácie neplynú a občan mal možnosť zmeškaný úkon v zmysle výzvy úradu vykonať aj po skončení krízovej situácie. Žalobkyňa dňa 27.09.2021 predložila potvrdenie o štúdiu, v ktorom je uvedené, že študuje na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici externou formou. Nakoľko sa zmenili skutočnosti, preddavková výplata pomoci v hmotnej núdzi bola ukončená 31.08.2021. Podľa úradu žalobkyňa je naďalej v hmotnej núdzi a podľa § 10 ods. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotnej núdzi je určená dávka v hmotnej núdzi pre jednotlivca vo výške 67,80 eur. Ďalej poukázal na § 15 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi s tým, že suma pomoci v hmotnej núdzi sa určí ako rozdiel medzi úhrnom súm

(dávky v hmotnej núdzi) a úhrnom súm príjmu žiadateľa o pomoc v hmotnej núdzi. Keďže žalobkyňa bola bez príjmu, vypočítaná suma pomoci v hmotnej núdzi bola 67,80 eur mesačne.

8. Výzvou zo dňa 30.05.2022 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec oznámil žalobkyni, že dňom 20.05.2022 nadobudlo účinnosť nariadenie Vlády SR č. 159/2020 Z. z. a nariadenie Vlády SR č. 166/2022, ktorými sa zmenilo a doplnilo nariadenie Vlády SR č. 102/2020 Z. z. a došlo k vypusteniu ustanovení § 18 a § 19 nariadenia č. 102/2020 Z. z., teda dňom 20.05.2022 začali plynúť lehoty v zmysle príslušnej právnej úpravy pre jednotlivé štátne sociálne dávky a dávky pomoci v hmotnej núdzi. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec poukázal na ustanovenia § 28 ods. 2 písm. a) a b) zákona o pomoci v hmotnej núdzi a vyzval žalobkyňu, aby sa v lehote 8 dní od doručenia výzvy dostavila na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec a predložila doklady, ktoré môžu mať vplyv na poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi/osobitného príspevku, a zároveň aby predložila potvrdenie o príjme pre spoločne posudzovanú osobu - matku žalobkyne B. F. C. za mesiace 08/2020 až 08/2021 na priloženom tlačive a pracovnú zmluvu. Zároveň bola žalobkyňa poučená, že ak sa nedostaví a dokladmi nepreukáže splnenie podmienok, úrad rozhodne o zastavení poskytovania pomoci v hmotnej núdzi/osobitného príspevku.

9. Na uvedenú výzvu žalobkyňa zareagovala a doručila úradu práce sociálnych vecí a rodiny podanie zo dňa 08.06.2022 spolu s prílohami.

10. Následne Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec (orgán verejnej správy 1. stupňa) rozhodnutím č. LC4/OHN_NVAŠSD/SOC/2022/31461 zo dňa 09.06.2022 podľa § 24 ods. 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi rozhodol, že žalobkyňa je povinná vrátiť preddavok na pomoc v hmotnej núdzi poskytovaný za obdobie od 01.09.2020 do 31.08.2021 v sume 807,60 eur, od 01.09.2002 do 31.08.2021 v sume 807,60 eur, do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec. V odôvodnení rozhodnutia úrad práce, sociálnych vecí a rodiny uviedol, že dňa 30.05.2022 bola žalobkyni zaslaná výzva, aby predložila doklady o príjme jej matky za obdobie od 08/2020 do 08/2021 a túto výzvu žalobkyňa prevzala 02.06.2022. Ďalej uviedol, že žalobkyni bola pomoc v hmotnej núdzi za mesiace od 09/2020 do 08/2021 vyplatená neprávom, pretože neoznámila včas príjem pre spoločne posudzovanú osobu.

11. Proti uvedenému rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie, o ktorom rozhodlo Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor pomoci v hmotnej núdzi a štátnych sociálnych dávok (žalovaný) rozhodnutím č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2022/10382-0003 Pf zo dňa 30.08.2022 tak, že prvostupňové rozhodnutie zrušuje a vec vracia na nové prejednanie a rozhodnutie. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný uviedol, že zo spisovej dokumentácie mal preukázané, že žalobkyňa bola od 01.09.2020 do 30.08.2021 poberateľkou preddavku na pomoc v hmotnej núdzi. Dňa 25.09.2020 predložila potvrdenie o štúdiu dennou formou na obdobie od 11.09.2020 do 31.08.2021 a dňa 08.06.2022 doložila potvrdenie, z ktorého vyplýva, že dňa 21.07.2021 bola zo štúdia vylúčená. Žalovaný poukázal na § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi s tým, že na účely zákona o pomoci v hmotnej núdzi sa neskúma, či deti žijú prípadne nežijú spoločne s rodičmi, a skutočnosť, že sú zaopatrené, je na účely zákona o pomoci v hmotnej núdzi irelevantná. Rozhodujúcou skutočnosťou je, že tieto deti študujú dennou formou štúdia. Žalovaný poukázal na to, že dňa 10.02.2020 bol vykonaný záznam z výkonu sociálnej práce v rodinnom prostredí a bolo zistené, že nehnuteľnosť, kde býva žalobkyňa, patrí matke žalobkyne. V čase konania návštevy žalobkyňa spolu s matkou (vlastníčkou bytu) bývali v dvojizbovom byte na adrese, kde bolo šetrenie vykonané a kde bola žalobkyňa zastihnutá. Domácnosť v čase štúdia dennou formou je jasne definovaná v ustanovení zákona o pomoci v hmotnej núdzi a vyplýva z toho, že v čase, keď žalobkyňa študovala dennou formou štúdia, ju prvostupňový orgán posudzoval v domácnosti spoločne s matkou v súlade so zákonom o pomoci v hmotnej núdzi. Žalovaný ďalej poukázal na § 4 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi s tým, že bolo oprávnením orgánu verejnej správy 1. stupňa vyzývať žalobkyňu na predloženie dokladov a bolo povinnosťou žalobkyne tejto výzve vyhovieť. Ak by prvostupňový orgán disponoval potvrdením o príjme, bol by tento započítaný do príjmu domácnosti a po posúdení nároku na pomoc v hmotnej núdzi by neprišlo k poskytovaniu hmotnej núdzi neprávom. Žalovaný ďalej poukázal na ustanovenie § 32 ods. 1 Správneho poriadku s tým, že prvostupňový orgán nebol viazaný len tými návrhmi na vykonanie dôkazov, ktoré predložila účastníčka konania – žalobkyňa, ale že ak nedisponoval informáciami o príjme matky žalobkyne, mohol si tieto vyžiadať priamo od jej zamestnávateľa. Ďalej poukázal na časť odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Lučenec sp. zn. 11Pc//8/2020 zo dňa 16.09.2020, ktorý žalobkyňa priložila k odpovedi na výzvu (rozsudok vo veci návrhu žalobkyne na určenie vyživovacej povinnosti rodičov voči nej), kde matka

žalobkyne uviedla, že má dobrý príjem a že podporuje dcéru. Žalovaný uviedol, že prvostupňový orgán nesprávne posúdil a vyhodnotil obdobie, za ktoré bol preddavok na pomoc v hmotnej núdzi poskytovaný neprávom, a to z toho dôvodu, že z potvrdenia Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici je zrejmé, že žalobkyňa študovala na univerzite formou denného štúdia od 11.09.2020 do 21.07.2021, keď 21.07.2021 bola zo štúdia vylúčená. Podľa žalovaného bolo prvostupňové rozhodnutie vydané v rozpore so zákonom o pomoci v hmotnej núdzi, nakoľko po vylúčení žalobkyne z denného štúdia mala byť táto posudzovaná samostatne, a preto obdobie od júla 2021 do augusta 2021 nemohlo byť zahrnuté do obdobia, za ktoré má povinnosť vrátiť preddavok na pomoc v hmotnej núdzi. Ďalej žalovaný uviedol, že výroková časť napadnutého prvostupňového rozhodnutia je zmätočná, nakoľko prvostupňový orgán rozhodol podľa § 24 ods. 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, podľa ktorého po ukončení konania podľa odseku 1 písm. a) úrad rozhodne o pomoci v hmotnej núdzi a rozhodne o doplatení pomoci v hmotnej núdzi alebo o jej vrátení, avšak v prípade žalobkyne nebolo ukončené žiadne konanie podľa odseku 1 písm. a) a správne mal preto prvostupňový orgán rozhodnúť podľa § 25 ods. 6 zákona o pomoci v hmotnej núdzi. V ďalšom konaní sa mal orgán verejnej správy 1. stupňa vysporiadať s nedostatkami pôvodného konania a mal prehodnotiť obdobie, počas ktorého účastníčka konania - žalobkyňa, študovala dennou formou, a teda bola posudzovaná v domácnosti spoločne s matkou, mal došetriť príjem matky a uviesť skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie, uviesť dôkazy, o ktoré sa oprie pri rozhodovaní, uviesť úvahy, ktorými sa riadil pri hodnotení dôkazov a uviesť, čo ho viedlo k aplikácii príslušných zákonných ustanovení.

12. Po obstaraní dôkazov ohľadne príjmu matky žalobkyne následne Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec ako orgán verejnej správy 1. stupňa rozhodol rozhodnutím č. LC4/OHN_NVAŠSD/SOC/2022/31461 zo dňa 12.10.2022 podľa § 25 ods. 6 zákona o pomoci v hmotnej núdzi tak, že žalobkyňa je povinná vrátiť preddavok na pomoc v hmotnej núdzi poskytovaný za obdobie od 01.09.2020 do 30.06.2021 v sume 672,- eur do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec. Orgán verejnej správy 1. stupňa poukázal na zrušujúce rozhodnutie žalovaného a ďalej na to, že z informačného systému bolo zistené, že žalobkyňa od 11.09.2020 do 21.07.2021 bola dennou študentkou Pedagogickej fakulty v Banskej Bystrici. Ďalej poukázal na ustanovenie § 3 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi a uviedol príjem matky žalobkyne s tým, že je zamestnaná od 01.09.2017 na pracovnú zmluvu. Príjem z pracovnej zmluvy v mesiaci október 2020 je 1 187,20 eur, pričom po zohľadnení ustanovenia § 4 ods. 3 písm. a) zákona o pomoci v hmotnej núdzi (príjem na účely tohto zákona nie je 25 % príjmu zo závislej činnosti) príjem predstavuje sumu 890,46 eur. Príjem z pracovnej zmluvy v mesiaci október 2020 je 1 189,79 eur, čo po krátení predstavuje 892,33 eur. Príjem z pracovnej zmluvy v mesiaci november 2020 je 1 189,81 eur, čo po krátení predstavuje 892,35 eur. Príjem z pracovnej zmluvy v mesiaci december 2020 je 1 146,52 eur, čo po krátení predstavuje 859,89 eur. Príjem z pracovnej zmluvy v mesiaci január 2021 je 1 424 eur, čo po krátení predstavuje 1 050,80 eur. Príjem z pracovnej zmluvy v mesiaci február 2021 je 1 187,02 eur, čo po krátení predstavuje 890,26 eur. Príjem z pracovnej zmluvy v mesiaci marec 2021 je 852,61 eur, čo po krátení predstavuje 639,45 eur. Príjem z pracovnej zmluvy v mesiaci apríl 2021 je 1 195,53 eur, čo po krátení predstavuje 896,64 eur. Príjem z pracovnej zmluvy v mesiaci máj 2021 je 1 195,55 eur, čo po krátení predstavuje 896,66 eur. Príjem z pracovnej zmluvy v mesiaci jún 2021 je 1 195,53 eur, čo po krátení predstavuje 896,64 eur. Za uvedené obdobie tak žalobkyňa spolu s matkou podľa orgánu verejnej správy nemajú nárok na dávku v hmotnej núdzi, pretože ich príjmy nie sú pod hranicou životného minima 370,80 eur a žalobkyňa bola pomoc v hmotnej núdzi za mesiace od 09/2020 do 06/2021 vyplatená pomoc v hmotnej núdzi neprávom.

13. Proti uvedenému rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie, v ktorom vyjadrila nesúhlas s prvostupňovým rozhodnutím.

14. O odvolaní žalobkyne rozhodol žalovaný rozhodnutím č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/8/2022/10382-0007 Pf zo dňa 06.12.2022 tak, že odvolanie žalobkyne zamieta a potvrdzuje prvostupňové rozhodnutie. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný uviedol, že je zrejmé, že žalobkyňa je slobodná, od 06.06.2022 evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie. Na základe jej žiadosti zo dňa 27.01.2020 jej bola od mesiaca január 2020 poskytovaná pomoc v hmotnej núdzi, ktorej výška sa menila na základe zmien rozhodných skutočností a legislatívnych zmien. Žalovaný mal preukázať, že 25.09.2020 žalobkyňa predložila potvrdenie o štúdiu dennou formou štúdia na obdobie od 11.09.2020 do 31.08.2021, z ktorého však bola 21.07.2021 predčasne vylúčená. Ako študent denného štúdia podľa § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi od 11.09.2020 do 21.07.2021 bola posudzovaná v domácnosti spoločne so svojou matkou. Keďže podľa § 7 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi sa

hmotná núdza zisťuje posúdením príjmu, majetku a možnosti uplatnenia nárokov členov domácnosti, bolo potrebné k prepočítaniu nároku na pomoc v hmotnej núdzi predložiť aj potvrdenie o príjme spoločne posudzovanej osoby - matky žalobkyne. Ďalej žalovaný popísal priebeh predchádzajúcich administratívnych konaní a rozhodnutí, ktoré boli vydané v súvislosti s pomocou v hmotnej núdzi žalobkyne. Ďalej uviedol, že 19.09.2022 prvostupňový orgán požiadal zamestnávateľa matky žalobkyne o potvrdenie o mzde na účely rozhodovania o pomoci v hmotnej núdzi a následne dňa 10.10.2022 boli požadované doklady predložené. Rovnako 10.10.2022 vystavila Sociálna poisťovňa potvrdenia o vyplatených nemocenských dávkach matke žalobkyne od 01.06.2021 do 31.07.2021 vo výške 89,50 eur, tieto však boli vyplatené v mesiaci júl 2021. Na základe predložených potvrdení bol následne prepočítaný nárok na pomoc v hmotnej núdzi pre domácnosť žalobkyne za obdobie od 01.09.2020 do 30.06.2021. Žalovaný uviedol, že suma pomoci v hmotnej núdzi sa určí ako rozdiel medzi úhrnom súm nárokov a úhrnom súm príjmov. Poukázal na príjem matky žalobkyne, ktorý sa pre účely posudzovania nároku na pomoc v hmotnej núdzi zohľadňoval za relevantné obdobie so zohľadnením § 4 ods. 3 písm. a) zákona o pomoci v hmotnej núdzi, kedy sa nezohľadňuje 25 % príjmu zo závislej činnosti. Žalovaný ďalej uviedol, že podľa § 2 písm. a) a b) zákona o životnom minime sa považuje za životné minimum pre domácnosť žalobkyne suma 370,18 eur – 218,06 eur mesačne, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu + 152,12 eur mesačne, ak ide o ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu, pričom uvedené sumy sú platné v období od 01.07.2020 do 31.07.2021. Žalovaný odobril názor prvostupňového orgánu, že žalobkyne nevznikol nárok na dávku v hmotnej núdzi, pretože príjmy žalobkyne a spoločne posudzovanej osoby za posudzované obdobie nie sú pod hranicou životného minima 370,18 eur. Preto podľa žalovaného pomoc v hmotnej núdzi za obdobie od 01.09.2020 do 30.06.2021 bola žalobkyne poskytnutá neprávom, a preto bolo správne prvostupňové rozhodnutie, ktorým bola uložená žalobkyne povinnosť vrátiť neprávom poskytnutý príspevok. Žalovaný ešte uviedol, že prvostupňovým orgánom bola spísaná dňa 03.11.2022 zápisnica so žalobkyňou, v rámci čoho žalobkyňa uviedla, že od februára 2020 do decembra 2020 absolvovala 2 operácie, avšak potvrdenie o práceneschopnosti nedoručila, pričom táto povinnosť jej vyplývala z § 28 ods. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Podľa žalovaného žalobkyňa je od januára 2020 poberateľkou hmotnej núdzi a od 11.09.2020 do 21.07.2021 bola študentkou dennej formy štúdia na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici. Podľa § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi domácnosť na účely tohto zákona tvoria spoločne posudzované fyzické osoby, ktorými sú rodičia a deti nad 25 rokov veku, ktoré sa pripravujú na budúce povolanie dennou formou štúdia a podľa § 4 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi pri posudzovaní hmotnej núdze sa na účely tohto zákona započítavajú príjmy členov domácnosti, teda v prípade žalobkyne jej príjem a príjem jej matky. Príjem je rozhodujúcou sa skutočnosťou, ktorá má vplyv na výšku pomoci v hmotnej núdzi, nakoľko suma pomoci v hmotnej núdzi sa určí ako rozdiel medzi úhrnom súm dávky a príspevkov a úhrnom súm príjmov. Na základe uvedeného nastali zmeny rozhodujúcich skutočností na pomoc v hmotnej núdzi a bolo potrebné prehodnotiť sumu nároku na pomoc v hmotnej núdzi pre domácnosť žalobkyne. Prvostupňový orgán podľa žalovaného vec správne posúdil. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na to, že v období od 11.09.2020 do 21.07.2021 žila a bývala v spoločnej domácnosti s partnerom v Dubnici nad Váhom, u ktorého mala nahlásený prechodný pobyt, v mieste trvalého bydliska (teda u matky) sa zdržiavala iba z dôvodu absolvovania lekárskeho vyšetrenia, žalovaný uviedol, že ich nemôže akceptovať, na koľko pri posudzovaní domácnosti respektíve členov domácnosti vychádza z § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi, kde domácnosť žalobkyne v čase štúdia dennou formou je jasne definovaná. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na to, že dňa 08.06.2022 predložila všetky potrebné dokumenty, tak žalovaný uviedol, že podľa § 28 ods. 2 písm. b) zákona o pomoci v hmotnej núdzi je príjemca povinný na výzvu úradu preukázať požadovanú skutočnosť v lehote určenej úradom, teda predložiť tie doklady, k predloženiu ktorých bol vyzvaný. K žiadosti žalobkyne vylúčiť jej matku z domácnosti žalovaný uviedol, že jej nemôže vyhovieť, nakoľko § 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi presne definuje, kto tvorí členov domácnosti. K námietke žalobkyne, že podľa § 7 ods. 2 písm. i) zákona o pomoci v hmotnej núdzi skutočnosť odôvodňujúca zníženie dávky v hmotnej núdzi sa nevzťahuje na člena domácnosti, ktorý si zvyšuje kvalifikáciu formou denného štúdia a nie nezaopatrené dieťa, žalovaný uviedol, že podľa § 7 ods. 2 písm. i) zákona o pomoci v hmotnej núdzi možnosť zabezpečiť si príjem alebo zvýšiť si príjem vlastnou prácou sa neskúma, ak ide o fyzickú osobu, ktorá si zvyšuje kvalifikáciu formou denného štúdia a nie je nezaopatrené dieťa. Prvostupňový správny orgán pri posudzovaní hmotnej núdze neskúmal príjem žalobkyne (ktorá si zvyšuje kvalifikáciu formou denného štúdia), ale jej matky ako člena domácnosti. K tvrdeniu žalobkyne, že ust. § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi nie je jednoznačné, žalovaný uviedol, že nie je v jeho kompetencii vyhodnocovať subjektívne právne názory žalobkyne a nie je v jeho kompetencii ani tvorba legislatívy. K opakovaným námietkam žalobkyne, že správny orgán vychádza iba zo zákona o pomoci v hmotnej núdzi, nepostupuje v súlade so súvisiacimi zákonmi a

ostatnými právnymi predpismi v zmysle § 46 Správneho poriadku žalovaný uviedol, že žalovaný ako aj prvostupňový orgán dodržiavajú Ústavu SR ako aj ostatné zákony a konajú len v ich medziach, v súlade so všetkými právnymi predpismi. Na základe uvedenej argumentácie žalovaný považoval prvostupňové rozhodnutie za zákonné a správne a podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku odvolaním napadnuté rozhodnutie prvostupňového orgánu potvrdil.

Správna žaloba - žalobné body

15. Správnu žalobou, podanou v zákonnej lehote, sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného. Žalobkyňa namietala, že orgány verejnej správy nekonali v súlade so Správnym poriadkom a vydali niekoľko rozhodnutí, ktoré neboli v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, pretože nevychádzali zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Žalobkyňa pritom poukázala na rozhodnutia a jednotlivé podania, ktoré aj doložila k správnej žalobe, ktoré boli popísané v rámci popisu administratívneho konania.

16. Žalobkyňa poukázala na ustanovenie § 3 ods. 4 a § 46 Správneho poriadku a namietala, že prvostupňový orgán a aj odvolací orgán v rozhodnutiach uvádzajú, že sa riadia iba ustanovením § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi, kde je definované, kto tvorí členov domácnosti, ale ich rozhodnutia nie sú v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi a nevychádzajú zo spoľahlivo zisteného stavu prejednávanej veci, pričom v tejto súvislosti poukázala žalobkyňa na obsah odvolania voči rozhodnutiu zo dňa 27.10.2022. Podľa žalobkyne bolo relevantnými dôkazmi (rozhodnutie Okresného súdu Lučenec o zamietnutí vyživovacej povinnosti rodičov voči zaopatrenému študujúcemu dieťaťu dennou formou štúdia) preukázané, že netvorí spoločnú domácnosť s rodičmi a všetky predložené dokumenty aj ustanovenie § 3 ods. 7 zákona o pomoci v hmotnej núdzi správny orgán odignoroval. Bol spôsobený nesúlad medzi zákonmi – t. j. zákonom o pomoci v hmotnej núdzi, ktorým sa správny orgán striktnie domáha, aby rodič povinne vyživoval spoločnú domácnosť v prípade denne študujúceho zaopatreného dieťaťa, a zákona o rodine, v zmysle ktorého rodičia nie sú povinní vyživovať spoločnú domácnosť z dôvodu, že sa ich dieťa rozhodlo opäť pripravovať na v poradí štvrté budúce povolanie dennou formou štúdia (štvrté odlišné vysokoškolské bakalárske denné štúdium). Rodičia by v zmysle zákona o pomoci v hmotnej núdzi nemali trpieť a byť zo strany úradu práce, sociálnych vecí a rodiny šikanovaní za to, že ich zaopatrené vyštudované dieťa sa rozhodlo ísť znovu študovať dennou formou štúdia v poradí štvrté bakalárske vysokoškolské štúdium. Rodičia si svoju vyživovaciu povinnosť splnili a denným štúdiom ich dieťaťa zabezpečili prípravu na budúce povolanie, pričom žalobkyňa prípravu na budúce povolanie riadne ukončila dňa 20.06.2012 na Strojníckej fakulte Slovenskej technickej univerzity v Bratislave a nadobudla vysokoškolské vzdelanie II. stupňa s titulom „Ing.“. Podľa žalobkyne správny orgán jej matku násilu núti, aby ďalším štvrtým bakalárskym denným štúdiom jej zaopatrenej dcéry v zmysle § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi povinne finančne prispievala do spoločnej domácnosti, a preto príjem jej matky bez súhlasu matky započítava do spoločnej domácnosti. Matka žalobkyne sa cíti byť jednaním správneho orgánu šikanovaná a diskriminovaná, keď správny orgán razantne určil, že matka žalobkyne nástupom jej dcéry na štvrté budúce povolanie dennou formou štúdia je povinná finančne prispievať do „spoločnej“ domácnosti, zatiaľ čo otec žalobkyne do „spoločnej“ domácnosti prispievať nemusí. Obidvaja rodičia po zápise ich dcéry na ďalšie (štvrté bakalárske štúdium) vlastnia dôkaz - rozhodnutie z Okresného súdu Lučenec, že nemajú voči plnoletej zaopatrenej dcére žiadnu vyživovaciu povinnosť, a teda že už nie sú povinní dcéru vyživovať ani finančne prispievať na výživu do spoločnej domácnosti.

17. Žalobkyňa spolu s matkou správneho orgánu predložili dôkazy, že zápisom žalobkyne na ďalšie denné štúdium nevznikla matke žiadna vyživovacia povinnosť, a teda matka nie je povinná kvôli ďalšiemu dennému štúdiu finančne prispievať do spoločnej domácnosti, preto žalobkyňa správny orgán požiadala o prešetrenie skutočnosti v zmysle zákona o rodine, a to § 3 ods. 7 zákona o pomoci v hmotnej núdzi.

18. Žalobkyňa uviedla, že zamestnankyňa prvostupňového orgánu pani B. D. G. sa pri osobnom stretnutí a rozhovore s matkou žalobkyne a žalobkyňou dňa 06.06.2022 vyjadrila, že právoplatné rozhodnutie okresného súdu vo veci vyživovacej povinnosti rodičov voči plnoletej dcére, ktoré dokazuje tvrdenie, že rodičom žalobkyne v zmysle zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov vyživovacia povinnosť zanikla a nie sú povinní ani po zápise ich dcéry na ďalšie budúce štúdium finančne prispievať zo svojho príjmu na spoločnú domácnosť, teda že nebude pri rozhodovaní a posudzovaní člena

respektíve členov domácnosti akceptovať, pretože v zmysle zákona o pomoci v hmotnej núdzi v zmysle § 3 ods. 7 za preukázanie skutočností nemožno považovať v prípade plnoletých nezaopatrených detí len rozhodnutie súdu o určení výživného. Žalobkyňa uviedla, že je plnoletým zaopatreným dieťaťom, pričom poukázala na zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, kde v zmysle § 3 ods. 3 „nezaopatrené dieťa nie je dieťa : b) ktoré získalo vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa v zmysle § 53 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov“. Zákon o pomoci v hmotnej núdzi v § 3 ods. 7 jasne definuje, že toto ustanovenie zákona sa týka iba nezaopatrených detí - nezaopatrených detí, voči ktorým majú rodičia v zmysle zákona o rodine vyživovaciu povinnosť, a teda aj deti nad 25 rokov veku, ktoré sa pripravujú na budúce povolanie dennou formou a ktoré nenadobudli vysokoškolské vzdelanie II. stupňa.

19. V ustanovení § 3 ods. 7 zákona o hmotnej núdzi je jasne definované, že za preukázanie skutočností nemožno považovať len rozhodnutie súdu o určení výživného na plnoleté nezaopatrené dieťa, druhostupňový správny orgán v rozhodnutí zo dňa 03.08.2022 nezodpovedne tvrdí, že skutočnosť, či sú deti zaopatrené alebo nezaopatrené, je na účely zákona o pomoci v hmotnej núdzi irelevantná.

20. Ignorovaním všetkých relevantných dôkazov predložených v zmysle § 3 ods. 7 zákona o pomoci v hmotnej núdzi žalobkyňou a jej matkou správny orgán nedbal na to, aby v prejednávanej veci nekonal zbytočné prieskumy a konanie trvalo neprimerane dlho a neekonomicky, so zbytočným zaťažovaním účastníkov konania a iných osôb (matky žalobkyne, ktorá správanie orgánu berie ako šikanu; aj zamestnávateľa matky žalobkyne). Správny orgán vydal rozhodnutie, ktoré je v rozpore so zákonom o rodine a s dobrými mravmi spoločnosti.

21. Matka žalobkyne je podľa uvažovania správneho orgánu povinná donekonečna, respektíve až do jej smrti v zmysle § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi ako rodič dieťaťa nad 25 rokov veku každou ďalšou a ďalšou budúcou prípravou na ďalšie každé budúce povolanie dennou formou štúdia jej dcéry finančne vyživovať „spoločnú“ domácnosť aj napriek tomu, že v zmysle zákona o rodine túto povinnosť matka nemá. Môže vyživovať dobrovoľne, ale nie povinne zo zákona.

22. Žalobkyňa žila v období od roku 2019 - 2021 v spoločnej domácnosti s partnerom, u ktorého mala riadne nahlásený prechodný pobyt, čo aj doložila riadnym potvrdením o prechodnom pobyte z Mestského úradu v Dubnici nad Váhom. Zamestnankyňa úradu práce, sociálnych vecí a rodiny pri osobnom stretnutí a v rozhovore sa vyjadrila, že úrad nezaujímá, kde a s kým účastníčka tvorí domácnosť a že žije u priateľa v Dubnici nad Váhom. Pokiaľ dieťa nad 25 rokov študuje dennou formou štúdia, tak jej matka je povinná zo svojho príjmu finančne prispievať do spoločnej domácnosti a to aj napriek tomu, že sa žalobkyňa sa v spoločnej domácnosti nenachádza. Je to dané ustanovením § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Matka žalobkyne sa voči tomuto tvrdeniu ohradila a doložila dôkaz, že podľa rozhodnutia okresného súdu už nie je povinná prispievať na výživu svojej dcéry.

23. Podľa žalobkyne ustanovenia § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi nie je jednoznačné, pretože v tomto ustanovení nie je jednoznačne definované, či domácnosť na účely tohto zákona tvoria spoločne posudzované fyzické osoby, členovia domácnosti, ktorými sú rodičia a nezaopatrené deti nad 25 rokov veku, ktoré riadne ukončili a nadobudli prípravou na budúce povolanie dennou formou štúdia vysokoškolské vzdelanie II. stupňa a ktoré sa opakovane/znovu pripravujú na iné/ďalšie budúce povolanie dennou formou štúdia. Je nevyhnutné, aby správny orgán spoľahlivo zistil súlad medzi súvisiacimi zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, aby mohol vydať také rozhodnutie, ktoré je v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi zmysle § 46 Správneho poriadku.

24. Podľa žalobkyne do spoločnej domácnosti zmysle § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi patria rodičia a deti nad 25 rokov veku, ktoré sa pripravujú na budúce povolanie dennou formou štúdia – t. j. deti nad 25 rokov veku, ktoré nedosiahli najvyššie vysokoškolské vzdelanie (vzdelanie II. stupňa) a voči ktorým majú rodičia v zmysle zákona o rodine vyživovaciu povinnosť.

25. Podľa žalobkyne rozhodnutie nevychádza zo spoľahlivo zisteného stavu veci a nie je v súlade so zákonom o rodine, pretože správny orgán nerešpektuje dôkazy, ktoré mu žalobkyňa a jej matka poskytli a neradi sa ustanovením § 3 ods. 7 zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Taktiež sa neradi ani dobrými mravmi. Matke žalobkyne takto orgán v podstate nariadil, že je povinná nepretržite finančne prispievať do

spoločnej domácnosti každým ďalším budúcim denným štúdiom jej zaopatrenej dcéry, preto matku spolu posudzuje do domácnosti spoločne so svojou zaopatrenou nepretržite študujúcou dcérou. Podľa úvahy správneho orgánu potom otec žalobkyne ďalším denným štúdiom jeho dcéry do spoločnej domácnosti finančne prispievať vôbec nemusí.

26. Zamestnankyňa úradu práce, sociálnych vecí a rodiny tvrdila, že nástupom na denné vysokoškolské štúdium sú rodičia povinní platiť výživné, a preto o dávku v hmotnej núdzi príde v prípade, ak suma výživného od rodičov presiahne životné minimum, pretože jej rodičia budú spoluposudzovanými osobami, aj keď s nimi reálne v spoločnej domácnosti nebýva (toho času žalobkyňa žila a bývala u priateľa v Dubnici nad Váhom, čo riadne nahlásila a preukázala), ale nakoľko má trvalé bydlisko v byte u matky, tak to úrad berie ako spoločnú domácnosť s matkou. Tvrdenie zamestnankyne, že rodičia sú povinní platiť študujúcemu dieťaťu nad 25 rokov veku dennou formou štúdia výživné, sa ukázalo ako nepravdivé.

27. Podľa žalobkyne správny orgán odmieta riešiť širšie súvislosti medzi súvisiacimi zákonmi. Žalobkyňa ďalej navrhla v zmysle § 3 ods. 7 zákona o pomoci v hmotnej núdzi vylúčenie člena domácnosti (matky žalobkyne) a ďalej poukázala na to, že podľa rozhodnutia Okresného súdu Lučenec zo dňa 16.09.2020 rodičia nemajú voči nej vyživovaciu povinnosť, a teda ani prispievať na spoločnú domácnosť, preto by nemali byť spoločne posudzovanými osobami podľa § 3 ods. 1 písm. e) zákona o pomoci v hmotnej núdzi.

28. Na základe uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 28Sa/1/2023-88 zo dňa 17.02.2023 žalobkyňa správnu žalobu doplnila a v rámci žalobného návrhu uviedla, že žiada, aby správny súd správnu žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil.

Vyjadrenie žalovaného k správnej žalobe

29. Žalovaný vo vyjadrení uviedol, že zistil, že žalobkyňa dňa 27.01.2020 podala žiadosť o pomoc v hmotnej núdzi. Bolo preukázané, že je slobodná, od 06.06.2022 evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie. Pomoc v hmotnej núdzi, ktorej výška sa menila na základe zmien rozhodných skutočností a legislatívnych zmien, bola poskytovaná od januára 2020. Žalobkyňa dňa 25.09.2020 predložila potvrdenie o štúdiu (o návšteve školy) dennou formou štúdia na obdobie od 11.09.2020 do 31.08.2021, z ktorého bola ku dňu 21.07.2021 predčasne vylúčená. Ako študent denného štúdia bola podľa § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi od 11.09.2020 od 21.07.2021 posudzovaná v domácnosti spoločne so svojou matkou.

30. Žalovaný odkázal na ustanovenie § 7 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi s tým, že žalobkyňi následne bola zaslaná výzva zo dňa 28.09.2020, aby do 8 dní predložila potvrdenie o príjme spoločne posudzovanej osoby, a to matky žalobkyne. Žalobkyňa na výzvu reagovala, ale nedoložila listiny požadované vo výzve, preto úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vydal dňa 13.10.2020 rozhodnutie, ktorým zastavil poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi v sume 66,30 eur mesačne od 01.09.2020. Voči tomuto rozhodnutiu sa žalobkyňa odvolala a o odvolaní rozhodol žalovaný rozhodnutím zo dňa 13.11.2020 tak, že prvostupňové rozhodnutie zrušil, pričom prihliadol na opatrenia súvisiace s pandemiou COVID-19, v zmysle ktorých neplynuli lehoty na predloženie dokladov o zmene rozhodujúcich skutočností pre vznik nároku na dávku.

31. Následne bolo úradom práce, sociálnych vecí a rodiny vydané rozhodnutie zo dňa 26.01.2021, ktorým bola zmenená forma poskytovanej pomoci na preddavok na pomoc v hmotnej núdzi mesačne od 01.09.2020 v sume 66,30 eur.

32. Dňa 27.09.2021 žalobkyňa doručila potvrdenie o štúdiu v zimnom semestri školského roku 2021/2022, kde sa forma štúdia zmenila na externú, čím nastali zmeny rozhodujúcich skutočností tým, že počnúc mesiacom september 2021 sa žalobkyňa na účely poskytovania pomoci v hmotnej núdzi posudzovala ako jednotliviec. Preto úrad rozhodnutím zo dňa 01.10.2021 ukončil poskytovanie preddavku na pomoc v hmotnej núdzi a priznal poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi od 01.09.2021 v sume 67,80 eur mesačne. Zároveň dňa 20.05.2022 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády, v dôsledku čoho začali plynúť lehoty v zmysle príslušnej právnej úpravy a následne bola žalobkyňa výzvou zo dňa 30.05.2022 opätovne vyzvaná, aby predložila potvrdenie o príjme spoločne posudzovanej osoby

- matky za mesiace od 08/2020 do 08/2021. Žalobkyňa na výzvu písomne reagovala, ale požadované doklady nepredložila, preto bolo vydané rozhodnutie, ktorým jej bola uložená povinnosť vrátiť preddavok na pomoc v hmotnej núdzi poskytovaný za obdobie od 01.09.2020 do 31.08.2021. Voči uvedenému rozhodnutiu prvostupňového orgánu zo dňa 14.06.2022 žalobkyňa podala odvolanie, o ktorom žalovaný rozhodol rozhodnutím zo dňa 03.08.2022 a týmto rozhodnutím prvostupňové rozhodnutie zrušil a vec vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie z dôvodu, že úrad nesprávne určil obdobie, za ktoré uložil žalobkyni povinnosť vrátiť pomoc v hmotnej núdzi poskytnutý neprávom. Prvostupňový orgán následne zistil údaje o príjme spoločne posudzovanej osoby - matky žalobkyne a následne prepočítal nárok na pomoc v hmotnej núdzi za obdobie od 01.09.2020 do 30.06.2021. Po prepočítaní bolo zistené, že za obdobie od 01.09.2020 do 30.06.2021 žalobkyňa a spoločne posudzovaná osoba nemala nárok na dávku v hmotnej núdzi, pretože príjmy neboli pod hranicou životného minima 370,18 eur. Preto bola žalobkyni za obdobie od 01.09.2020 do 30.06.2021 poskytovaná pomoc v hmotnej núdzi neprávom a bolo vydané rozhodnutie zo dňa 12.10.2022, kde bola uložená povinnosť vrátiť neprávom poskytnutú pomoc v hmotnej núdzi vo forme preddavku. Aj voči tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie. Dňa 03.11.2022 bola vyhotovená zápisnica spísaná o pohovore so žalobkyňou, kde žalobkyňa uviedla, že od 02/2020 do 12/2020 absolvovala 2 operácie, avšak nepredložila potvrdenie o práceneschopnosti.

33. Žalovaný mal preukázané, že žalobkyňa bola od mesiaca január 2020 poberateľkou pomoci v hmotnej núdzi. Rovnako mal preukázané, že v období od 11.09.2020 od 21.07.2021 bola študentkou dennej formy štúdia na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici. Žalovaný poukázal na ust. § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi a § 4 ods. 1 tohto zákona s tým, že spoločne bola správne posudzovaná za relevantné obdobie žalobkyňa a jej matka ako spoločne posudzovaná osoba a v posudzovanom období sa príjem pohyboval v rozsahu od 859,89 eur do 1 050,80 eur (aj po zohľadnení ust. § 4 ods. 3 písm. a) zákona o pomoci v hmotnej núdzi), teda príjmy boli vyššie ako suma životného minima a pomoc v hmotnej núdzi žalobkyni teda nepatrila.

34. Žalovaný dospel k záveru, že žalobkyni v období od 01.09.2020 od 30.06.2021 bol preddavok na pomoc v hmotnej núdzi poskytovaný neprávom, a preto je povinná ho vrátiť. Žalobkyňa v žalobe namietala, že bolo vydaných niekoľko rozhodnutí, ktoré neboli v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi. Žalovaný uviedol, že úrad rozhodol v napadnutom rozhodnutí vrátiť preddavok na pomoc v hmotnej núdzi za obdobie od 01.09.2020 do 30.06.2021 s odôvodnením, že žalobkyňa a spoločne posudzované osoby nemajú nárok na dávku v hmotnej núdzi, pretože ich príjmy nie sú pod hranicou životného minima. Orgány verejnej správy sa riadili ustanovením § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi, kde je definované, kto tvorí členov domácnosti. K námietkam žalobkyne žalovaný uviedol, že im nemôže vyhovieť, nakoľko § 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi jasne definuje, kto tvorí členov domácnosti.

35. Na základe uvedenej argumentácie žalovaný navrhoval, aby správny súd správnu žalobu žalobkyne zamietol.

Vyjadrenie žalobkyne k vyjadreniu žalovaného (replika)

36. Žalobkyňa v replike zopakovala argumentáciu uvedenú v správnej žalobe, že napadnuté rozhodnutia sú v rozpore so zákonom o rodine a aj so zákonom o vysokých školách. Zotrvála na argumentácii, že matka žalobkyne nemá voči svojej študujúcej dcére žiadnu vyživovaciu povinnosť ani povinnosť vyživovať „spoločnú“ domácnosť, a preto jej príjem nemôže byť spoluposudzovaný v rámci spoločnej domácnosti. Matke žalobkyne zanikla jej povinnosť riadnym dokončením prípravy na budúce povolanie, čo orgány verejnej správy ignorujú. Orgánmi verejnej správy nedobrovoľne nútia matku spolupodieľať sa zo svojho príjmu do „spoločnej“ domácnosti napriek tomu, že vyživovacia povinnosť matky voči dcére bola ukončená. Matka môže zo zákona o rodine prispievať dobrovoľne, ale nie príkazom a matka žalobkyne sa cíti byť diskriminovaná zo strany úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, pretože otec žalobkyne takúto údajnú vyživovaciu povinnosť prispievať do takzvanej „spoločnej“ domácnosti, nariadenú prostredníctvom rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, z dôvodu ďalšieho denného štúdia ich spoločnej dcéry, nemá. Matka žalobkyne si zákonnú vyživovaciu povinnosť splnila a finančne jej v minulosti zabezpečila prípravu na budúce povolanie dennou formou štúdia. Správny orgán odignoroval predložené dôkazy, čím spôsobil zbytočné preťahy a zmätky. Nadobudnutím vysokoškolského vzdelania II. stupňa sa žalobkyňa v zmysle zákonov považuje za zaopatrené dieťa – v tejto súvislosti žalobkyňa odkázala na zákon o prídavku na dieťa. Ďalej ešte zdôraznila, že nezaopatrené

dieťa nad 25 rokov veku, ktoré sa pripravuje na budúce povolanie dennou formou štúdia, nie v zmysle zákona o rodine a zákona o vysokých školách totožné so zaopatrením dieťaťom nad 25 rokov veku, ktoré prípravu na budúce povolanie dennou formou štúdia už riadne ukončilo. Podľa žalobkyne žalobou napadnuté rozhodnutie nenapĺňa požadované náležitosti v zmysle Správneho poriadku, nevychádza zo spoľahlivo zisteného stavu veci a nie je v súlade so zákonom o rodine, so Správnym poriadkom a dobrými mravmi spoločnosti.

Posúdenie podstatných skutkových zistení a právnych argumentov správnym súdom

37. Na základe zákona č. 151/2002 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov prešiel od 01.06.2023 výkon súdnictva z krajských súdov na správne sudy vo všetkých veciach, v ktorých je od 01.06.2023 daná právomoc správnych súdov, konkrétne aj z Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Trenčíne a Krajského súdu v Žiline na Správny súd v Banskej Bystrici. Vzhľadom na uvedené je konanie pôvodne vedené na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 28Sa/1/2023 vedené na Správnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. BB-28Sa/1/2023.

38. Žalobkyňa v správnej žalobe ani v replike nežiadala na prejednanie veci nariadiť pojednávanie. Žalovaný taktiež nežiadal na prejednanie veci nariadiť pojednávanie. Správny súd výzvou zo dňa 24.11.2023 vyzval žalobkyňu na vyjadrenie, či žiada na prejednanie veci nariadiť pojednávanie (z dôvodu, že ide o správnu žalobu fyzickej osoby v sociálnej veci). Výzva bola žalobkyňi doručená dňa 29.11.2023. Žalobkyňa v podaní doručenom správne súdu dňa 19.12.2023 uviedla, že nežiada na prejednanie veci nariadiť pojednávanie. Správny súd taktiež nezistil dôvody, pre ktoré by bolo potrebné vec prejednať na pojednávaní, pretože nedospel k záveru o potrebe vypočutia žalobkyne alebo k potrebe vykonania dôkazov inak ako obsahom administratívneho spisu, respektíve oboznámením sa s dôkazmi, ktoré žalobkyňa priložila k správnej žalobe a ktoré zároveň tvoria vo väčšej časti obsah administratívneho spisu. Správny súd preto rozsudok vo veci verejne vyhlásil postupom podľa § 107 ods. 2 v spojení s § 137 ods. 4 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj len „SSP“) dňa 22.12.2023. Oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku bolo zverejnené na úradnej tabuli správneho súdu od 14.12.2023 do 23.12.2023.

39. Správny súd preskúmal správnu žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie orgánu verejnej správy 1. stupňa, vrátane postupu, ktorý ich vydaniu predchádzal, nielen v rozsahu a z dôvodov správnej žaloby ale aj nad ich rozsah, nakoľko ide o správnu žalobu fyzickej osoby v sociálnej veci v zmysle § 199 ods. 1 písm. c) SSP. Správny súd preskúmal správnu žalobou napadnuté rozhodnutie nad rozsah žalobných bodov v zmysle § 134 ods. 2 písm. d) SSP v spojení s § 6 ods. 2 písm. c) SSP, ako aj v zmysle ustanovenia § 203 ods. 2 SSP. Nad rozsah žalobných bodov v postupe orgánov verejnej správy a v ich rozhodnutiach vady nezistil.

40. Správny súd dospel k záveru, že správna žaloba žalobkyne je dôvodná, a preto rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie orgánu verejnej správy 1. stupňa zrušil a vec vrátil orgánu verejnej správy 1. stupňa na ďalšie konanie, a to z dôvodov podľa § 191 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 SSP.

41. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP; (1) V správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

(2) Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

42. Podľa § 6 ods. 1 SSP; Správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

43. Podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP; Správne sudy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

44. Podľa § 134 SSP; (1) Správny súd je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak nie je ďalej ustanovené inak.

(2) Správny súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak

- a) rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy bolo vydané na základe neúčinného právneho predpisu,
- b) rozhodnutie alebo opatrenie vydal orgán, ktorý na to nebol podľa zákona oprávnený,
- c) ide o veci podľa § 192,
- d) ide o veci podľa § 6 ods. 2 písm. c), ak je žalobcom fyzická osoba,
- e) ide o veci podľa § 6 ods. 2 písm. d),
- f) vec súvisí s ochranou práv spotrebiteľa.

45. Podľa § 199 ods. 1 písm. c) SSP; Sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.

46. Podľa § 191 SSP; (1) Správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak

- a) bolo vydané na základe neúčinného právneho predpisu,
- b) ho vydal orgán, ktorý na to nebol zo zákona oprávnený,
- c) vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci,
- d) je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov,
- e) zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci,
- f) skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia, je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu,
- g) došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej.

(2) Vo výroku rozsudku podľa odseku 1 správny súd uvedie označenie orgánu verejnej správy, číslo jeho rozhodnutia alebo opatrenia a deň vydania, prípadne opis zrušeného výroku rozhodnutia alebo opatrenia, ak správny súd nezrušil celé rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy.

(3) Ak správny súd zrušuje napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie žalovaného, v závislosti od okolností môže na návrh žalobcu súčasne

- a) zrušiť aj rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nižšieho stupňa, ktoré mu predchádzalo,
- b) zrušiť aj skôr vydané rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak postupoval podľa § 27 ods. 1.

(4) Ak správny súd zrušuje rozhodnutie alebo opatrenie, podľa okolností môže aj bez návrhu súčasne vysloviť, že vec sa vracia na ďalšie konanie žalovanému, prípadne orgánu verejnej správy podľa odseku 3. Ak správny súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, lehota na vydanie rozhodnutia alebo opatrenia v ďalšom konaní začne orgánu verejnej správy plynúť až po doručení všetkých administratívnych spisov pripojených k prejednávanej veci.

(5) Ak správny súd zrušil rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy vo veci, v ktorej sám vykonával dokazovanie, zahnie orgán verejnej správy v ďalšom konaní tieto dôkazy medzi podklady na vydanie nového rozhodnutia alebo opatrenia.

(6) Právnym názorom, ktorý vyslovil správny súd v zrušujúcom rozsudku, je orgán verejnej správy v ďalšom konaní viazaný. Ak orgán verejnej správy v ďalšom konaní nepostupoval v súlade s právnym názorom správneho súdu a správny súd opätovne zrušil rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy z tých istých dôvodov, môže správny súd i bez návrhu v zrušujúcom rozsudku uložiť orgánu verejnej správy pokutu.

47. Podľa § 203 SSP; (1) Rozsah správnej žaloby fyzickej osoby a jej dôvody možno zmeniť alebo doplniť až do rozhodnutia správneho súdu.

(2) Pri správnej žalobe fyzickej osoby nie je správny súd viazaný žalobnými bodmi.

48. Podľa § 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi; Tento zákon upravuje právne vzťahy pri poskytovaní

- a) pomoci v hmotnej núdzi,
- b) osobitného príspevku a
- c) jednorazovej dávky.

(2) Tento zákon sa vzťahuje na občana Slovenskej republiky, ktorý má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, a cudzinca zdržiavajúceho sa na území Slovenskej republiky v súlade s osobitným predpisom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná.

49. Podľa § 2 ods. 1 a 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi; (1) Hmotná núdza je stav, keď príjem členov domácnosti podľa tohto zákona nedosahuje sumy životného minima ustanovené osobitným predpisom³) a členovia domácnosti si nevedia alebo nemôžu prácou, výkonom vlastníckeho práva alebo iného práva k majetku a uplatnením nárokov zabezpečiť príjem alebo zvýšiť príjem.

(3) Príjemca na účely tohto zákona je fyzická osoba, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi alebo osobitný príspevok.

50. Podľa § 3 ods. 1 a 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi; (1) Domácnosť na účely tohto zákona tvoria spoločne posudzované fyzické osoby (ďalej len „člen domácnosti“), ktorými sú:

a) jednotlivec,

b) manžel a manželka,

c) manžel, manželka a nezaopatrené deti, ak ide o

1. maloleté deti žijúce s nimi v domácnosti,

2. plnoleté deti,

d) plnoletí rodičia a nezaopatrené deti, ak ide o

1. maloleté deti žijúce s nimi v domácnosti,

2. plnoleté deti,

e) rodičia a zaopatrené deti do 25 rokov veku, ktoré nemajú príjem alebo majú príjem nižší ako polovica mesačnej minimálnej mzdy,

f) rodičia a deti nad 25 rokov veku, ktoré sa pripravujú na budúce povolanie dennou formou štúdia,

g) maloletí rodičia, ktorí nie sú dieťaťom podľa písmena e), a nezaopatrené deti žijúce s nimi v domácnosti,

h) fyzické osoby podľa písmen b) až g), ak sa im na základe dohody poskytuje pomoc v krízovej životnej situácii a bývanie podľa osobitných predpisov,

i) plnoleté fyzické osoby podľa písmen b) až f), ak sa pre nich vykonáva resocializačný program pobytovou formou.

(2) Plnoleté dieťa podľa odseku 1 písm. c) až f), ktoré bolo do nadobudnutia plnoletosti rozhodnutím súdu zverené do starostlivosti jedného z rodičov, je členom domácnosti tohto rodiča, ak nežije v domácnosti s druhým rodičom.

51. Podľa § 4 ods. zákona o pomoci v hmotnej núdzi; Pri posudzovaní hmotnej núdze a poskytovaní pomoci v hmotnej núdzi sa na účely tohto zákona započítavajú príjmy členov domácnosti.

52. Podľa § 9 zákona o pomoci v hmotnej núdzi; (1) Nárok na pomoc v hmotnej núdzi vzniká fyzickej osobe v hmotnej núdzi, ak spĺňa podmienky ustanovené v § 10 až 14 a úhrn súm uvedených v § 10 ods. 2, 3, 5 a 8, § 11 ods. 2, § 12 ods. 2, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 2 je vyšší ako úhrn súm príjmu podľa § 4. Nárok na pomoc v hmotnej núdzi vzniká najskôr v kalendárnom mesiaci, v ktorom sa tento nárok uplatnil.

(2) Nárok na pomoc v hmotnej núdzi nevzniká, ak sa všetci členovia domácnosti zdržiavajú v cudzine dlhšie ako 30 po sebe nasledujúcich dní.

(3) Pomoc v hmotnej núdzi je

a) dávka v hmotnej núdzi (ďalej len „dávka“),

b) ochranný príspevok,

c) aktivačný príspevok,

d) príspevok na nezaopatrené dieťa,

e) príspevok na bývanie.

53. Podľa § 25 ods. 6 zákona o pomoci v hmotnej núdzi; Fyzická osoba je povinná vrátiť pomoc v hmotnej núdzi a osobitný príspevok alebo ich časť poskytnuté neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrili. Ak fyzická osoba spôsobilá, že sa jej poskytovala alebo poskytuje pomoc v hmotnej núdzi, osobitný príspevok alebo ich časť neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrili, je povinná vrátiť poskytnutú pomoc v hmotnej núdzi, osobitný príspevok alebo ich časť zvýšené o 10 %.

54. V prejednávanej veci z obsahu administratívneho spisu (tak ako je podrobne popísaný v úvodnej časti tohto rozsudku označenej Administratívne konanie) vyplýva, že žalobkyňa bola poberateľkou pomoci v

hmotnej núdzi od 01.01.2020. Orgán verejnej správy 1. stupňa považoval za zmenu v skutočnostiach rozhodujúcich pre vznik respektíve zotrvanie nároku na pomoc v hmotnej núdzi (konkrétne na dávku v hmotnej núdzi) to, že žalobkyňa sa v čase od 11.09.2020 do 21.07.2021 stala študentkou v dennej forme štúdia na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici. Táto skutočnosť nebola medzi účastníkmi konania ani spornou a je preukázaná potvrdením o štúdiu.

55. Orgán verejnej správy 1. stupňa vychádzal z ustanovenia § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi, v zmysle ktorého domácnosť na účely tohto zákona tvoria spoločne posudzované fyzické osoby (ďalej len „člen domácnosti“), ktorými sú rodičia a deti nad 25 rokov veku, ktoré sa pripravujú na budúce povolanie dennou formou štúdia. Žalobkyňu teda považoval za dieťa nad 25 rokov veku, ktoré sa pripravuje na budúce povolanie dennou formou štúdia a posudzoval ju v zmysle tohto zákonného ustanovenia spolu s matkou, teda ako osoby, ktoré tvoria domácnosť. Pri posudzovaní podmienok hmotnej núdze a podmienok pre poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi na účely zákona o pomoci v hmotnej núdzi započítaval preto príjmy žalobkyne (žalobkyňa žiaden príjem nemala) a príjem jej matky ako člena domácnosti (§ 4 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi). Orgány verejnej správy oboch stupňov dospeli k záveru, že žalobkyňa počas dennej formy štúdia a jej matka sú spoločne posudzované osoby (tvoriace domácnosť), preto považovali za potrebné zisťovať príjem a majetkové pomery nielen žalobkyne ale aj jej matky a následne skúmali, či sú naďalej splnené podmienky pre poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi.

56. Orgán verejnej správy 1. stupňa dospel k záveru, že došlo k zmene skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku na pomoc v hmotnej núdzi, preto najprv zastavil poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi a následne rozhodol o poskytovaní pomoci formou preddavku (boli zohľadnené opatrenia týkajúce sa plynutia lehôt, v ktorých príjemcovia mohli preukazovať splnenie rozhodujúcich skutočností, nakoľko počas vyhlásenej krízovej situácie v súvislosti s ochorením COVID-19 lehoty neplynuli). Následne orgán verejnej správy 1. stupňa, po zrušení predchádzajúceho rozhodnutia žalovaným, a to po doplnení dokazovania rozhodol, že žalobkyňa v období, kedy bola študentkou dennej formy štúdia na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici od 11.09.2020 do 21.07.2021, nespĺnila podmienky pre poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi a je povinná podľa § 25 ods. 6 zákona o pomoci v hmotnej núdzi preddavkovo poskytnutú sumu pomoci v hmotnej núdzi vrátiť (tu preskúmané rozhodnutia) z dôvodu, že jej príjem a príjem jej matky ako spoločne posudzovanej osoby prekročovali zákonnú hranicu pre poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi.

57. Podľa správneho súdu ale orgány verejnej správy vec nesprávne právne posúdili, keď vyhodnotili, že žalobkyňa spadá pod ust. § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi, nakoľko sa stala študentkou dennej formy štúdia pripravujúcou sa na budúce povolanie a následne potom aj posudzovali jej príjem spolu s príjmom matky ako spoločne posudzovaných osôb. Ide o zásadnú spornú skutočnosť medzi účastníkmi konania, ktorá má zásadný význam pre posúdenie zákonnosti správnu žalobou napadnutých rozhodnutí.

58. Ustanovenie § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi v znení do 31.03.2019 znelo, že domácnosť na účely tohto zákona tvoria spoločne posudzované fyzické osoby, ktorými sú rodičia a deti nad 25 rokov veku žijúce s nimi v domácnosti, ktoré sa pripravujú na budúce povolanie dennou formou štúdia. Následne bola vykonaná novelizácia tohto ustanovenia, a to zákonom č. 42/2019 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ust. § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi bolo s účinnosťou od 01.04.2019 zmenené takto: domácnosť na účely tohto zákona tvoria spoločne posudzované fyzické osoby, ktorými sú rodičia a deti nad 25 rokov veku, ktoré sa pripravujú na budúce povolanie dennou formou štúdia. Citované zákonné ust. § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi v znení od 01.04.2019 nemožno vykladať len pomocou gramatického výkladu tak, že ide o dieťa vo veku nad 25 rokov, ktoré sa pripravuje na povolanie v dennej forme štúdia, pričom môže ísť aj o v poradí druhú, tretiu, štvrtú prípadne ďalšiu prípravu na povolanie (akékoľvek denné štúdium), ale je potrebné prihliadať na účel právnej úpravy, ktorý je objasňovaný aj v dôvodovej správe k uvedenej novele zákona pomoci v hmotnej núdzi. Zákonný text a formuláciu „sa pripravujú na budúce povolanie dennou formou štúdia“ je potrebné chápať ako proces získavania vzdelávania v určitom študijnom programe, po absolvovaní ktorého sa už fyzická osoba stane uplatniteľnou na trhu práce a je schopná samostatne sa

živiť. Ide teda o takú prípravu na povolanie, ktorá „nadväzuje“ na obdobie odkázanosti dieťaťa na rodičov a nie o akúkoľvek prípravu na povolanie formou denného štúdia. Takýto výklad podporuje aj dôvodová správa k zákonu č. 42/2019 Z. z., ktorá v čl. 1 bod 1. uvádza, že sa navrhuje, aby sa nezaopatrené deti, deti do 25 rokov a deti nad 25 rokov veku, ktoré sa pripravujú na budúce povolanie dennou formou štúdia, posudzovali ako členovia domácnosti spolu so svojimi rodičmi bez skúmania, či žijú v domácnosti spolu s rodičmi. V aplikačnej praxi podľa dôvodovej správy dochádza k situáciám, kedy deti dovŕšením 18 roku veku zmenia trvalý pobyt k iným fyzickým osobám (k starým rodičom, príbuzným a podobne) a snažia sa týmto spôsobom byť posudzované samostatne ako jednotlivci napriek tomu, že rodičia sa naďalej o nich starajú a zároveň im zabezpečujú základné životné potreby. Dochádza k situáciám, kedy im sami rodičia zabezpečia bývanie - kúpou nehnuteľnosti alebo im prenájmu svoju vlastnú nehnuteľnosť. Cieľom právnej úpravy je predchádzať zneužívaniu a neúčelnému využívaniu finančných prostriedkov štátneho rozpočtu. Uvedené umocňuje záver, že má ísť o takú prípravu na budúce povolanie, ktorou sa získava schopnosť osamostatniť sa a nadobudnúť schopnosť uplatnenia sa na trhu práce a schopnosť samostatne sa živiť. Takýto výklad podporuje aj ustanovenie § 3 ods. 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, v zmysle ktorého plnoleté dieťa podľa odseku 1 písm. c) až f), ktoré bolo do nadobudnutia plnoletosti rozhodnutím súdu zverené do starostlivosti jedného z rodičov, je členom domácnosti toho rodiča, ak nežije v domácnosti s 2. rodičom. Rovnako takýto výklad podporuje aj ustanovenie § 3 ods. 6 písm. c) zákona o pomoci v hmotnej núdzi, podľa ktorého dieťa uvedené v ods. 1 písm. e) až f), ktorému vznikol nárok na výplatu dávky v nezamestnanosti, a to aj ak mu nárok na výplatu dávky v nezamestnanosti v čase posudzovania nároku na pomoc v hmotnej núdzi už netrvá, alebo ktorému sa vypláca invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu, nie je na účely tohto zákona člen domácnosti.

59. Aj v kontexte s uvedenou dôvodovou správou a ostatnými ustanoveniami zákona o pomoci v hmotnej núdzi je podľa správneho súdu potrebné vykladať ustanovenie § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi v znení od 01.04.2019 tak, že spoločne sa posudzujú rodičia a deti nad 25 rokov veku, ktoré sa pripravujú na budúce povolanie dennou formou štúdia, pričom ide o prvú prípravu na budúce povolanie. Pokiaľ dieťa ukončilo štúdium na vysokej škole a stalo sa schopným vykonávať určité povolanie, za účelom ktorého absolvovalo študijný program, tak už takéto dieťa pri ďalšej forme vzdelávania dennou formou štúdia (pri nadobúdaní ďalšieho vzdelávania) nemožno spoločne posudzovať s rodičom podľa § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi.

60. Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že žalobkyňa nepochybne ukončila prípravu na budúce povolanie tým, že ukončila vysokoškolské štúdium na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave dňa 20.06.2012 s akademickým titulom Ing., preto dennú formu štúdia od 11.09.2020 do 21.07.2021 nemožno brať ako prípravu na budúce povolanie podľa § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Orgány verejnej správy vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia, keď v zmysle tohto zákonného ustanovenia bola žalobkyňa s matkou spoločne posudzovanou osobou, a teda spoločne posudzovali ich príjmy na účely vyhodnotenia splnenia podmienok pre poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi.

61. Z vyššie uvedených dôvodov neboli preto podstatne žalobné námietky žalobkyne týkajúce sa ustanovenia § 3 ods. 7 zákona o pomoci v hmotnej núdzi a nebolo potrebné sa zaoberať návrhom žalobkyne, aby vylúčili jej matku ako člena domácnosti pri posudzovaní podmienok stanovených v zákone o pomoci v hmotnej núdzi, pretože orgány verejnej správy vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia pri vymedzení osôb, ktoré majú byť posudzované, respektíve spoločne posudzované.

62. Žalobkyňa uplatňovala aj viaceré žalobné námietky, ktorými argumentovala zásahom do práv matky, ale na prednesenie týchto námietok nebola aktívne legítimovaná.

63. Správny súd dospel k záveru o existencii dôvodov zakladajúcich potrebu zrušenia rozhodnutia žalovaného ako aj rozhodnutia orgánu verejnej správy 1. stupňa a vrátenia veci orgánu verejnej správy 1. stupňa na ďalšie konanie. Podľa správneho súdu orgány verejnej správy vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia, keď žalobkyňu spoločne posudzovali s jej matkou a vyhodnocovali tak podmienky pre priznanie, respektíve pre pokračovanie pomoci v hmotnej núdzi. V ďalšom konaní bude úlohou orgánu verejnej správy 1. stupňa zodpovedajúcim spôsobom ukončiť administratívne konanie. Správny súd posudzoval zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktoré vychádzali z ustanovenia § 3 ods. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Toto rozhodnutie neznamená, že orgány verejnej správy

nemôžu dôjsť k tomu záveru, že nie sú splnené podmienky pre poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi z iných dôvodov.

64. Podľa § 167 ods. 1 SSP; Správny súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom alebo sčasti úspech.

65. Žalobkyňa bola v konaní pred správnym súdom úspešná, preto jej správny súd priznal právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania v rozsahu 100 %. O výške trov konania rozhodne vyšší súdny úradník samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku podľa § 175 ods. 2 SSP.

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 ods. 1 SSP, § 439 ods. 1 SSP a § 439 ods. 3 SSP a contr.).

O kasačnej sťažnosti rozhoduje kasačný súd – Najvyšší správny súd SR (§ 438 ods. 2 SSP). Kasačnú sťažnosť je potrebné podať na Správnom súde v Banskej Bystrici (§ 444 ods. 1 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP). Kasačná sťažnosť podaná v listinnej podobe musí byť podaná v potrebnom počte vyhotovení (§ 56 ods. 3 SSP).

Podľa § 445 ods. 1, 2 SSP, (1) v kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

(2) Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ nemusí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom (§ 449 ods. 2 písm. b) SSP).